Mentorenoverleg 23 oktober

groep A – UCLL BaKO Limburg

Welkom!

Opleidingsverantwoordelijke

- Ervaring als docent in de academische lerarenopleiding basisonderwijs (Universiteit Utrecht)
- Doctoraat in leiderschap in het basisonderwijs (KU Leuven)

ellen.daniels@ucll.be

Klasgroep A

65 studenten

- 64 meisjes – 1 jongen
- 1e jaar: 31 - 2e jaar: 20 – 3e jaar: 14
- 7 studenten 25+
- 1 student in Zuid-Afrika

Klasgroep A

Kernbegeleiders	Vakcollega's
Liese Allard Karlien Hermans Jolien Bylois	Liesbeth Alaerts Evelien Eraly *taal* Dana Bekkers *muzische vorming* Jessica Van de Voorde Veerle Martens *wiskunde*

Els Van Waes
levensbeschouwing

Annelies Dingenen
praktijklector

Samen sterk: verdere kennismaking

KENNISMAKING TUSSEN

student ..... en mentor .....

UCLL HOGESCHOOL

	STUDENT	MENTOR
HOBBY'S 		

WIE BEN IK ALS PERSOON?	
STUDENT	MENTOR

WIE BEN IK ALS LEERKRACHT?	
STUDENT	MENTOR

LEUK WEETJE	
STUDENT	MENTOR

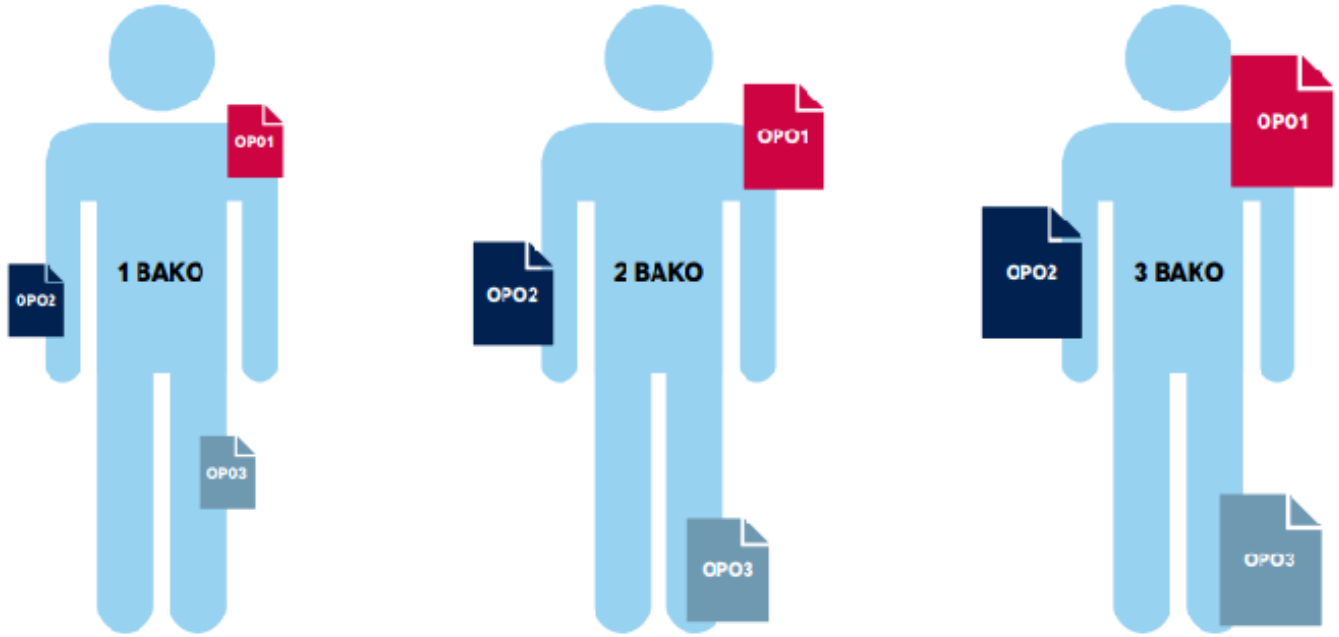

Studieprogramma campus Diepenbeek

Fase 1	
Samen kinderen zien	4 + 5
Samen verwonderd zijn	4 + 5
Kleuters en taal	3
Kleuters en wiskunde	3
Levensbeschouwing	3
Spelen met kinderen	4 + 5
Ik, jij en wij	9
Leer-kracht zijn	15
STUDIEPUNTEN	**60**

Fase 2	
Samen kinderen zien	9
Samen verwonderd zijn	9
Kleuters en taal	3
Kleuters en wiskunde	3
Levensbeschouwing	3
Spelen met kinderen	9
Ik, jij en wij	9
Leer-kracht zijn	15
STUDIEPUNTEN	**60**

Fase 3	
Samen kinderen zien	8
Samen verwonderd zijn	8
Taal en wiskunde	5
Levensbeschouwing	3
Spelen met kinderen	8
Ik, jij en wij	8
Leer-kracht zijn	20
STUDIEPUNTEN	**60**

“Een spiraalcurriculum = een manier om concepten, inhouden of vaardigheden op een cyclische manier aan te bieden. Dezelfde onderwerpen komen meerdere keren terug, maar telkens op een dieper en complexer niveau. Een spiraalcurriculum kan daardoor bijdragen aan een diepere en duurzamere leerervaring.” (Kleuterleerkracht 2.0, E. Dierickx & A. Koelman, p. 319)

Semester 1 – opleidingsonderdelen 1 BAKO

Samen kinderen zien	Samen verwonderd zijn sem 1 + 2	Kleuters en taal Levensbeschouwing	Spelen met kinderen	Ik, jij & wij
EGKO, welbevinden en betrokkenheid, ontwikkeling, zelfsturing en ondernemingszin Observeren en reflecteren ~ attitudes	Beeld Beschouwen-creëren > eigen vaardigheden > met kleuters in stageklas > artistiek project realiseren (in groep) Ukelele ~ muzische vorming	Taal: kinderliteratuur, interactief voorlezen, vertellen, visie op taalonderwijs, talige routines ~ Nederlands Levensbeschouwing: levensbeschouwelijke les opbouwen rond een prentenboek, kerstverhalen symbolisch lezen en vertellen	Vanuit een prentenboek van Leo Timmers ontwerpen studenten in jaardoorbrekende groepjes een krachtige speelleeromgeving voor ons KleuterKrokusKamp (projectonderwijs) ~ wetenschap en techniek, aardrijkskunde, geschiedenis + geïntegreerd werken	KleuterKlasKrabbels: actie en reflectie Groeien in muzische, onderzoekende grondhouding Stand van zaken na sem. 1
Leer-kracht zijn (praktijk!) – aanzet tot stiel leren Aan de slag met input en opdrachten uit de opleidingsonderdelen				

Wiskunde: sem 2

Semester 1 – opleidingsonderdelen 2 BAKO

Samen kinderen zien	Samen verwonderd zijn sem 1 + 2	Kleuters en wiskunde	Spelen met kinderen	Ik, jij & wij
Observeren en documenteren: kind/klasportret, leerverhaal (leren zichtbaar maken) ABC-model (motivatietheorie): - Autonomie - Verbondenheid - Competentie (sem. 2) Executieve functies Verder aan de slag met input 1 BAKO ~attitudes	Beeld Beschouwen-creëren > eigen vaardigheden > met kleuters in stageklas > artistiek project realiseren (in groep) Ukelele Beweging: semester 2 ~ muzische vorming ~ lichamelijke opvoeding	Kleuters en wiskunde: didactisch kader wiskunde, patronen, meetkunde (plaatsbepaling, begrip aanbrengen, vormleer, meetkundige transformaties en relaties, spelmaterialen), meten (begrippen en meetleerlijn) ~ wiskunde	Vanuit een prentenboek van Leo Timmers ontwerpen studenten in jaardoorbrekende groepjes een krachtige speelleeromgeving voor ons KleuterKrokusKamp (projectonderwijs) ~ wetenschap en techniek, aardrijkskunde, geschiedenis + geïntegreerd werken	KleuterKlasKrabbels: actie en reflectie Groeien in muzische, onderzoekende grondhouding Stand van zaken na sem. 1

Leer-kracht zijn (praktijk!) – stiel leren
Aan de slag met input en opdrachten uit de opleidingsonderdelen

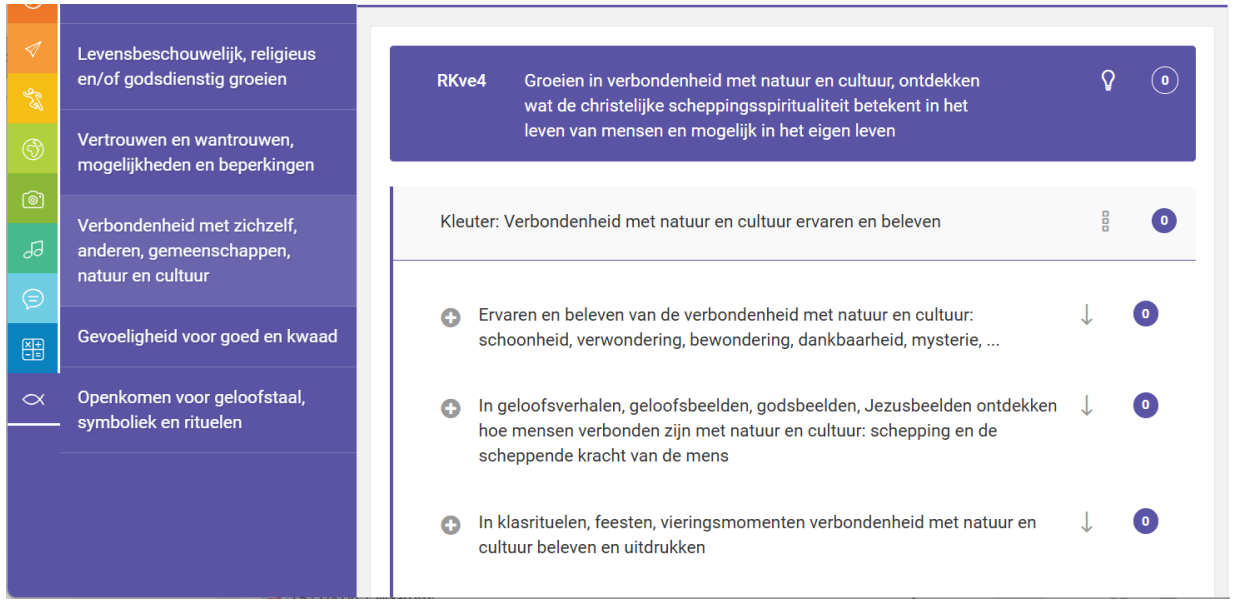
Taal + levensbeschouwing: sem 2

Semester 1 – opleidingsonderdelen 3 BAKO

Samen kinderen zien	Samen verwonderd zijn sem 1 + 2	Taal en wiskunde	Spelen met kinderen	Ik, jij & wij
Van visie naar curriculum naar praktijk > een infoavond voor ouders uitwerken Pedagogisch documenteren: de mozaïek aanpak Agency bij jonge kinderen Samenleven en belonging in de kleuterklas Verder aan de slag met input 1 en 2 BAKO ~ attitudes	Eén domein kiezen en verder vaardig worden in diverse werkvormen hierbinnen Betekenis geven aan minimumdoelen & leerplannen Muzische trajecten uitwerken in klas Muzische voorstelling ontwerpen voor kleuters op campus ~muzische vorming	Wiskunde: werken met leerplannen en jaarplan opstellen, leerboog uitwerken, doelgericht aanbod, wiskundetaal, rekenhandelingen Taal: taalkrachtig onderwijs, meertaligheid, de leerkracht als signaalfunctie, woordenschatontwikkeling ~ Nederlands, wiskunde	Vanuit een prentenboek van Leo Timmers ontwerpen studenten in jaardoorbrekende groepjes een krachtige speelleeromgeving voor ons KleuterKrokusKamp (projectonderwijs) ~ wetenschap en techniek, aardrijkskunde, geschiedenis + geïntegreerd werken	KleuterKlasKrabbels: actie en reflectie Bachelorproef: praktijkonderzoek
Leer-kracht zijn (praktijk!) – verdieping en integratie Aan de slag met input en opdrachten uit de opleidingsonderdelen *Levensbeschouwing: sem 2*				

Het leerplan Godsdienst is vernieuwd voor het lager onderwijs, nog niet voor het kleuteronderwijs. Studenten werken voor een godsdienstig aanbod nog even met ZiLL.

Inspiratie & boeken waar we mee werken

[Kleutergewijs | De blog over onderzoek en innovatie in kleuteronderwijs]

[Leerpunt website]

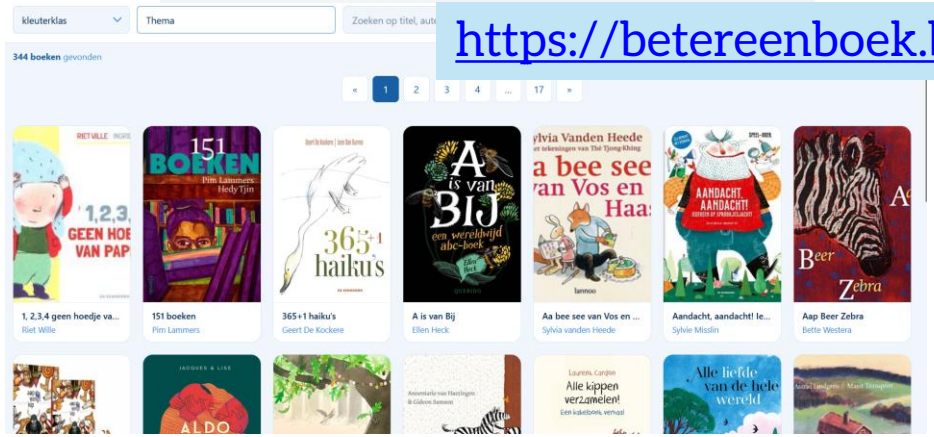

[https://betereenboek.be/]

VertelMarcel samenwerking met Bib Hassselt

ucleuvenlimburg Hoe leuk is dit? Studenten van onze #Lerarenopleiding Kleuteronderwijs in Diepenbeek (@anewwayofteaching) begeleiden in @bibliotheekhasseltlimburg een gloednieuw maandelijks voorleesinitiatief: VertelMarcel! Sinds vorige woensdag nemen zij kinderen mee in heerlijke verhalen en maken van elk vertelmoment een totaalbeleving met zingen, spelen, knutselen, ... Apetrots op hun creativiteit én de mooie samenwerking met bib. #bruggenbouwers

Startproject... challenges & KleuterKlasKrabbels

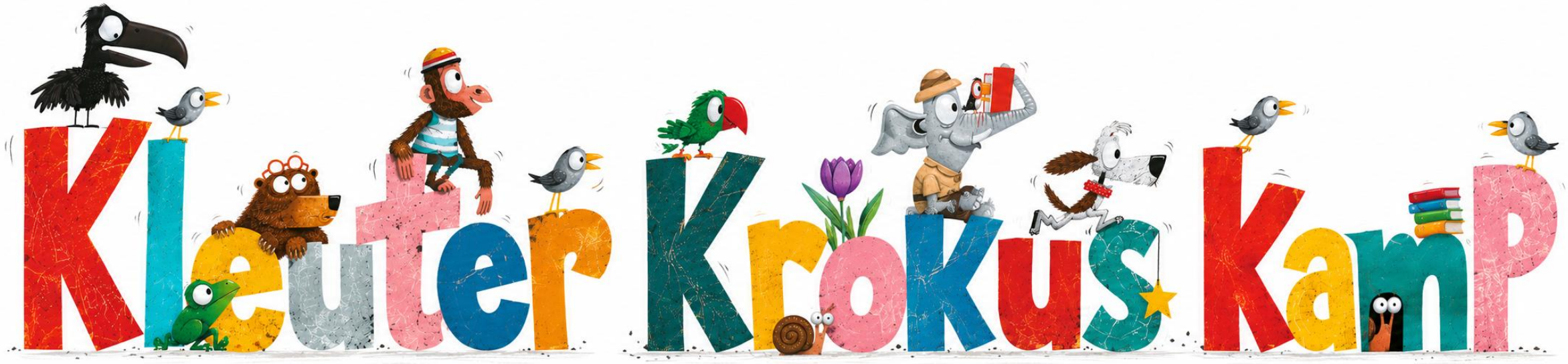

theateamofbako Bijna een maand geleden gingen we van start met ons startproject! Er was ruimte voor verbinding, voor samen creëren, voor gezellig eten & puzzelen, voor een trots en inspirerend toonmoment, voor heel wat creativiteit, voor speeddaten en nog zoveel meer. Nu kijken we uit naar wat de rest van dit jaar nog allemaal brengt ennnn naar jullie eerste, nieuwe stageverhalen 😍 #destartisgemaakt #goudenweken #praktijkgericht

KleuterKrokusKamp: 10-11-12 februari

Boeken vol werelden om te ontdekken!

wetenschap & techniek – aardrijkskunde - geschiedenis

Stage?
Tijd om te groeien, te proberen, te leren

Ik hou van volwassenen, maar jonge kinderen zijn echt mijn lievelingsmensen op aarde.
Ze zijn zo puur, zo schoon, zo mens.
Ze staan zo dicht bij wie we in essentie zijn en waar het leven om gaat.
-Binu Singh-

Kennisrijke thema's uitwerken

ALLEREERST: HOE WERKT LEREN?

... EN HOE PAKKEN WE DAT DAN BEST AAN IN DE KLEUTERKLAS?

1

Voorbeeld cognitief schema

Langetermijngeheugen (LTG)
= permanente opslagplaats met onbeperkte capaciteit, waarin kennis georganiseerd is in cognitieve schema's.

Cognitieve schema's zijn netwerken van concepten die logisch met elkaar verbonden zijn.

Lange termijn geheugen (LTG) is de motor achter ons functioneren. Het stelt ons in staat om betekenis te geven aan de wereld, situaties te voorspellen en doelgericht te denken en te handelen.

Werkgeheugen: Informatie uit de zintuigen komt eerst in het werkgeheugen, dat maar een **beperkte capaciteit** heeft en informatie slechts **kort** vasthoudt.

Door **herhaling** wordt informatie versterkt en vergroot de kans dat ze wordt opgeslagen in het langetermijngeheugen.
Bij kleuters helpen **vaste routines en voorspelbare structuren** om het werkgeheugen minder te belasten, zodat er meer ruimte is om nieuwe informatie te verwerken en te onthouden.

(Kleuters & leren, p.15-33)

Hoe **kwalitatiever** de waarneming, hoe krachtiger het verdere verwerkingsproces.

Coderen: nieuwe kennis koppelen aan bestaande cognitieve schema's, betekenis geven en verbanden leggen.

(Kleuters & leren, p.15-33)

—> Wil je hier nog meer over lezen? Check het boek Breindidactiek van Gerjanne Dirksen

FUNDAMENTEEL LEREN

= permanente verandering in LTG door:

Aanvullen: nieuwe kennis wordt gekoppeld aan een bestaand schema. Bijv. vuurmier aan insecten.
Aanpassen: nieuwe kennis botst met een bestaand schema, waardoor het schema wordt aangepast.

MUST DO'S OM KLEUTERS TOT LEREN TE BRENGEN

...denk ook aan de betrokkenheidsverhogende factoren!

CREËER EEN POSITIEF KLASKLIMAAT

Zorg voor **warme, respectvolle relaties** en een **veilige sfeer**.

Geef kleuters **vertrouwen** om te **proberen, fouten te maken** en **vragen** te stellen.

Stimuleer interacties tussen kleuters en tussen kleuters en de leerkracht.

(Kleuterleerkracht & kleuters en leren)

VERTREK VANUIT DE WERKELIJKHEID EN WEK VERWONDERING OP

Bied **concrete materialen** en **échte ervaringen** aan: laat kleuters zien, voelen, horen, ruiken en ontdekken.

Zorg voor **krachtige impressies** die nieuwsgierigheid en verwondering opwekken.

Sluit aan bij de leef- en belevingswereld van kleuters en richt hun aandacht op relevante informatie. Durf deze wereld ook uit te breiden.

BOUW VOORT OP MOGELIJKHEDEN EN VOORKENNIS

Sluit aan bij wat kleuters al weten, kunnen en ervaren hebben.

Bied **voldoende uitdaging** en stem je aanbod af op de mogelijkheden van ieder kind.

Verbind nieuwe kennis met bestaande kennis via betekenisvolle, geïntegreerde activiteiten.

ZET KLEUTERS ACTIEF AAN HET DENKEN EN HANDELEN

Zorg voor **aantrekkelijke materialen en interactieve activiteiten.**

Laat kleuters **onderzoeken, experimenteren, bewegen, problemen oplossen** en **nadenken.**

Stimuleer de **verwerking van indrukken** via o.a. hervertellen, modeling, (begeleid) spel, instructie en expressie.

GEEF RUIMTE AAN INITIATIEF EN EIGEN INBRENG

Bied keuzemogelijkheden en **ruimte voor eigen ideeën** en interesses.

Laat kleuters **zelf oplossingen bedenken** en mee richting geven aan hun leerproces.

Begeleid en verrijk hun spel en denken met gerichte vragen en **ontwikkelingsgerichte interacties.**

HERHAAL, VERDIEP EN VERRIJK

Laat kleuters **opgedane kennis en ervaringen opnieuw ophalen en gebruiken.**

Bied kennis **herhaaldelijk** aan, verspreid over de tijd, in verschillende contexten en op verschillende manieren.

Bouw voort op eerdere indrukken en laat kleuters hun kennis verdiepen, verbreden en op verschillende manieren uitdrukken.

Kennisrijke thema's uitwerken

VANUIT DOELEN NAAR EEN THEMA-UITWERKING...

... EEN DOELGERICHT EN KENNISRIJK THEMA UITWERKEN

*Thema's geven kleur aan het kleuteronderwijs. Ze wekken **verwondering** op22, nodigen uit tot spel en onderzoek en helpen kleuters om nieuwe ervaringen en kennis met elkaar te verbinden. Een thema is daarbij niet in de eerste plaats een leuke context om activiteiten aan op te hangen, maar een middel om samen met kleuters **een stukje van de wereld beter te leren kennen**. Een kennisrijk thema bouwt niet alleen veel kennis op, maar vooral **samenhangende kennis**. Nieuwe kennis sluit aan bij wat kinderen al weten, wordt verbonden met andere kennis en keert op verschillende momenten terug.*

*De **leerplannen en minimumdoelen geven richting** aan wat we met kleuters willen bereiken en helpen ook om de **inhoud van onze thema's bewust vorm te geven**. Van daaruit denken we na over wat we willen dat kleuters kennen, kunnen en ervaren en bouwen we een breed en rijk thema op. Sterke impressies, onderzoeksvragen en betekenisvolle ervaringen vormen de basis, met ruimte voor de inbreng van kleuters. Nederlands, communicatie, wiskunde, levensbeschouwing en andere leergebieden worden doelgericht geïntegreerd. Doorheen dit alles zoeken we steeds naar een goede balans tussen **speelsheid, autonomie en doelgerichtheid** (zie later op pagina 4).*

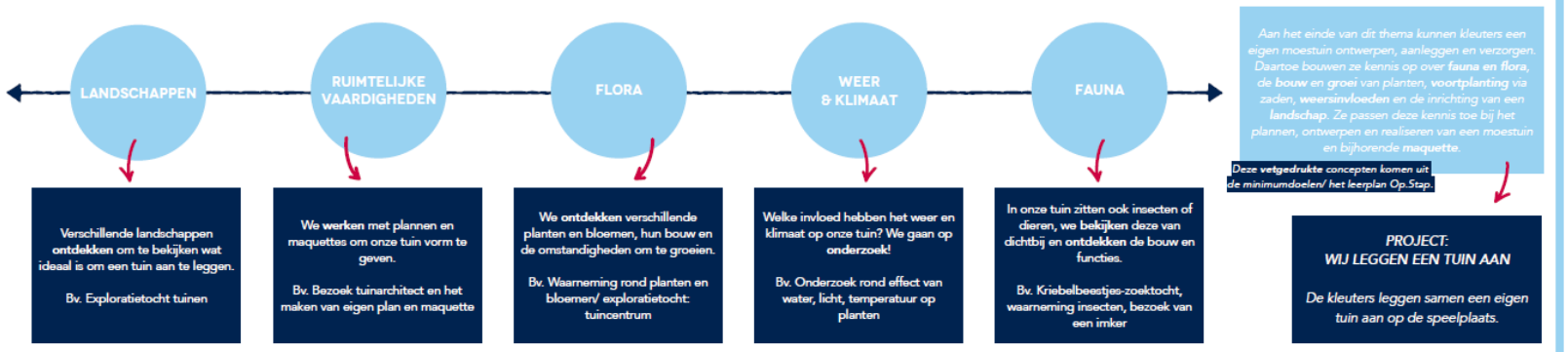
SELECTEREN VAN EEN THEMA: 6 HANDVATTEN

1. Een kennisrijk thema sluit aan bij de belevingswereld van kinderen, maar blijft daar niet in hangen. Het verruimt hun wereldkennis. Denk aan spiegels en vensters!
2. Kies een breed thema dat ruimte biedt voor deelaspecten uit verschillende kennisdomeinen.
3. Vertrek vanuit sterke impressies zodat elk kind (ongeacht de voorkennis) mee kan zijn in je thema.
4. Vermijd te smalle thema's zoals 'moederdag'. Verwerk deze subthema's in een groter en rijker thema.
5. Zorg dat kinderen door je thema toegang krijgen tot een nieuw stukje van de wereld (of een nieuwe inhoud), iets wat ze nog niet kennen, gezien hebben...
6. Betrek kinderen, laat ze meedenken over wat ze willen beleven en leren binnen het thema. Geef ze met andere woorden een stem in het proces.

Voor de **inhoudelijke ruggengraat** van een thema kijken we in het bijzonder naar doelen uit kennisdomeinen *(zaakvakken)* zoals wetenschap en techniek, aardrijkskunde, geschiedenis en muzische vorming. Zij helpen bepalen welk stukje van de wereld we met kleuters willen leren kennen. Andere disciplines, zoals Nederlands en communicatie en wiskunde, worden altijd geïntegreerd in het thema. Niet elke discipline moet aan bod komen binnen elk thema, maar we zorgen voor een zo geïntegreerd mogelijke aanpak. Waar het thema **inhoudelijk** echt over moet gaan, dat vinden we voornamelijk in de doelen binnen de 'zaakvakken'. Het is helpend om na te denken over onderzoeksvragen, probleemstellingen om kleuters aan het denken te zetten en het leren te 'triggeren'. (Kleuters & leren, p.49-53)

VAN ACHTER NAAR VOOR DENKEN....

Omdat we vertrekken vanuit doelen is het zinvol om te bepalen wat je na dit thema wil bereikt hebben met je kleuters. Wat wil je dat ze kennen, kunnen, ervaren hebben als dit thema afgerond is?
Dit kan je bepalen vanuit de doelen van de zaakvakken, deze zullen richting geven om je thema uit te werken. Uiteraard komen hier nog doelen bij rond wiskunde, taal, enz.. deze integreer je **altijd** in je thema.
Het kan helpen om hierbij van achter naar voor te denken. Dit wil zeggen dat je start vanuit waar je wil geraken. Je stelt je doel en denkt na over hoe je dit wil bereiken. Hieronder illustreren we dit door een voorbeeld. Je kan dit uitwerken voor zowel het 'grote thema' als de verschillende 'subthema's'.

Kennisrijke thema's uitwerken

DOELEN OMZETTEN NAAR 'KINDTAAL' & DOELEN/ LEREN VISUALISEREN

*We weten allemaal dat we **doelgericht** moeten **werken**. Toch merken we dat we in de praktijk soms vooral bezig zijn met de activiteiten zelf: wat gaan we doen, welk werkje past bij het thema of hoe richten we een hoek in? Dat is begrijpelijk, want daar wordt ons onderwijs concreet. Maar het blijft belangrijk om onszelf de vraag te stellen: **wat willen we dat kleuters hier precies leren?** Daarom staan we hier opnieuw bewust bij stil. Hoe bouwen we voort op wat kleuters al weten? Wat willen we dat ze ontdekken, begrijpen of onthouden? En hoe zorgen we ervoor dat onze activiteiten en speelleeromgevingen niet alleden boeiend zijn, maar ook doelgericht bijdragen aan hun ontwikkeling? En bijkomend: hoe maken we dat leren zichtbaar?*

VAN ACTIVITEITSGERICHT PLANNEN NAAR DOELGERICHT HANDELEN...

VAN

- Welke activiteit zullen we doen?
- Welk werkje past binnen dit thema?
- Welke hoeken zullen we aanvullen?
- Welke doelen kunnen we achteraf koppelen?

NAAR

- Wat willen we kleuters leren?
- Welke kennis, vaardigheid of attitude staat centraal?
- Wat willen we concreet zien of horen?
- Welk aanbod helpt om daar te komen?

VAN LEERPLANDOEL NAAR KINDTAAL

Een **leerplandoel** geeft weer wat we willen bereiken. Om het te **vertalen naar kinderen** zou je je (samen met je kinderen) kunnen afvragen: wat leren wij? Dit kan je ook **zichtbaar maken en verwoorden** naar kinderen.

GK3.15: de leerlingen kunnen de beweging van de aarde om haar as tonen met behulp van een wereldbol.

Vb. Wij onderzoeken waarom het dag en nacht wordt.

VISUALISEREN IS EEN BEWUSTE DIDACTISCHE KEUZE

Wanneer kan visualiseren helpen?

- Om de focus zichtbaar te maken
- Om met kleuters terug te blikken
- Om taal en begrippen te ondersteunen
- Om een doel herkenbaar te verbinden met concrete ervaringen.

Wat is belangrijk?

- Niet elk doel moet gevisualiseerd worden
- Een afbeelding alleen maakt een doel niet concreet
- Bij (jonge) kleuters staan concreet materiaal, handelen en ervaren voorop
- Bouw geleidelijk op doorheen de kleuterschool

Bv. Mindmap, schema, denkbeelden, fotomuur, wandfries, presentaties, ...

Denk ook aan foto's of tekeningen vanuit je impressies !

CRITERIA VOOR GOEDE THEMADOELEN

Later in dit document zie je dat je themadoelen moet bepalen. Niet elk leerplandoel kan gekozen worden als themadoel. Hiervoor zijn er een aantal criteria.

EEN GOED THEMADOEL...

- Draagt de **inhoudelijke kern** van het thema
  - *Kennis inzichten en concepten die leerlingen gedurende meerdere weken kunnen opbouwen*
- Heeft voldoende **breedte**
  - *Meerdere activiteiten ,gesprekken en kennisinhouden zijn mogelijk*
- Laat zich **opsplitsen** in meerdere **subdoelen**
  - *Linken met subthema's moeten mogelijk zijn*
- Heeft een sterke **kenniscomponent**
  - *Komt uit de zaakvakken*
- Kan leiden tot **betekenisvolle denk- en onderzoeksvragen**
  - *Nodigen uit tot denken en onderzoeken*
- Creëert kansen voor **integratie** van **andere disciplines**
  - *Waar zijn er nog kansen?*

(BRON: Katholiek onderwijs Vlaanderen)

Kennisrijke thema's uitwerken

VERDER AAN DE SLAG BINNEN DIT THEMA:

Zoals eerder aangegeven, geven de **zaakvakken** en de bijbehorende doelen richting aan je thema. Ze vormen als het ware de **ruggengraat** van je thema. Tegelijk werken we in de kleuterklas steeds **geïntegreerd**. Daarom is het belangrijk om binnen het hele thema ook **heel bewust kansen** te creëren voor **Nederlands en communicatie** en **wiskunde**. Vanuit deze leergebieden kan je verder nadenken over passende activiteiten, speelimpulsen en ervaringen die aansluiten bij de inhoud van je thema. Hieronder vind je enkele mogelijke koppelingen die je kan maken. Om hierin doelgericht te kunnen werken, is het belangrijk dat je de doelen voldoende kent en ze er tijdens het vormgeven van je thema ook effectief bijneemt. Je maakt een gevarieerd aanbod vanuit **meerdere disciplines** (bv. muzische vorming , Rooms-katholieke godsdienst, lichamelijke opvoeding en motoriek, ICT, ...) uit het leerplan!

EXPLORATIETOCHT TUINEN

- Inzetten op getallenkennis: tellen van verschillende planten en bloemen in tuinen
- Classificeren van bloemen en planten
- Meten van tuintjes (met en zonder maateenheid)
- Op voorhand woordenschat vastleggen die je wil aanhalen tijdens de tocht > denk aan de woordenschat binnen 'landschappen'
- Na de tocht een kringgesprek 'wat vond ik het mooiste in de tuin'
- ...

TUINARCHITECT EN MAQUETTES

- Werken met vormen als legende in de plannen
- Werken met patronen in de tuin
- De tuinarchitect het belang van meten laten benadrukken
- Legendes schrijven voor onze tuin
- Maquettes aan elkaar laten voorstellen
- ....

INSECTEN EN DIEREN

- We maken onze omheining zo dat er geen dieren door kunnen
- We ontdekken en tellen slakken in onze tuin
- Bijhouden, turven en opschrijven welke dieren er in onze tuin gespot zijn
- Infoposters maken over dieren
- ...

Verder komen er wellicht nog andere kansen tevoorschijn doorheen het thema.. dit kan door inbreng van de kinderen of door een spoor dat je uitgaat met de klas. Bij het thema 'we ontwerpen onze eigen tuin' komen kleuters misschien vanuit het prentenboek 'Rikki en de tuin van opa' op het idee om een vogelverschrikker te maken, een ideale kans om aan de slag te gaan met ontwerpend leren. Dit is een voorbeeld hoe het vanuit de kleuters kan komen, maar evengoed kan jij dit op voorhand voor ogen hebben. Ook dit vergt kennis van de doelen en ze erbij nemen tijdens het vormgeven van je thema...

DRIE PEDAGOGISCHE DIMENSIES

... AAN DE SLAG ZOALS EEN GOEDE DJ

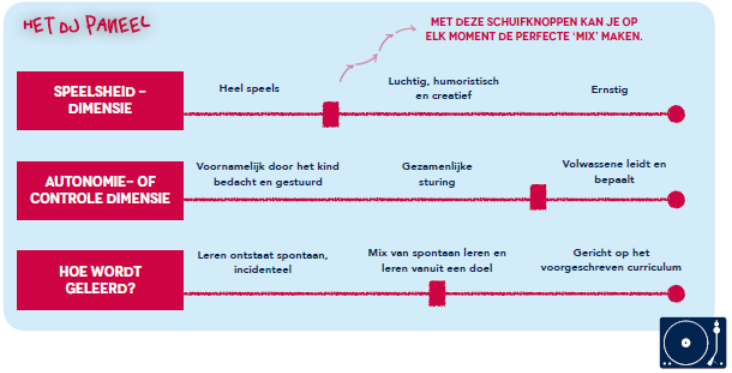
Een sterke kleuterpraktijk gaat niet alleen over wat je doet, maar vooral ook hoe je het doet: met welke toon, hoeveel initiatief je de kinderen geeft en in welke mate je een doel voor ogen houdt. Drie dingen maken hierbij het verschil; speelsheid, autonomie en doelgerichtheid. Deze drie dimensies kunnen je helpen om activiteiten te ontwerpen en bij te sturen. Ze geven een houvast in de kleine en grote keuzes die jij elke dag maakt. *(Kleuterleerkracht p181-182 & Kleuters en leren p 58-59)*

Wie neemt het initiatief en de touwtjes in handen? Een goede balans tussen structuur en vrijheid is belangrijk! In welke mate hebben kleuters inspraak, mogen ze kiezen?

Speelsheid is een essentiële factor bij kleuters. Het draagt bij tot betrokkenheid, motivatie, creativiteit en emotioneel welzijn. Dit gaat ook over de houding van de leerkracht en hoe die kijkt, spreekt, beweegt en speelt.

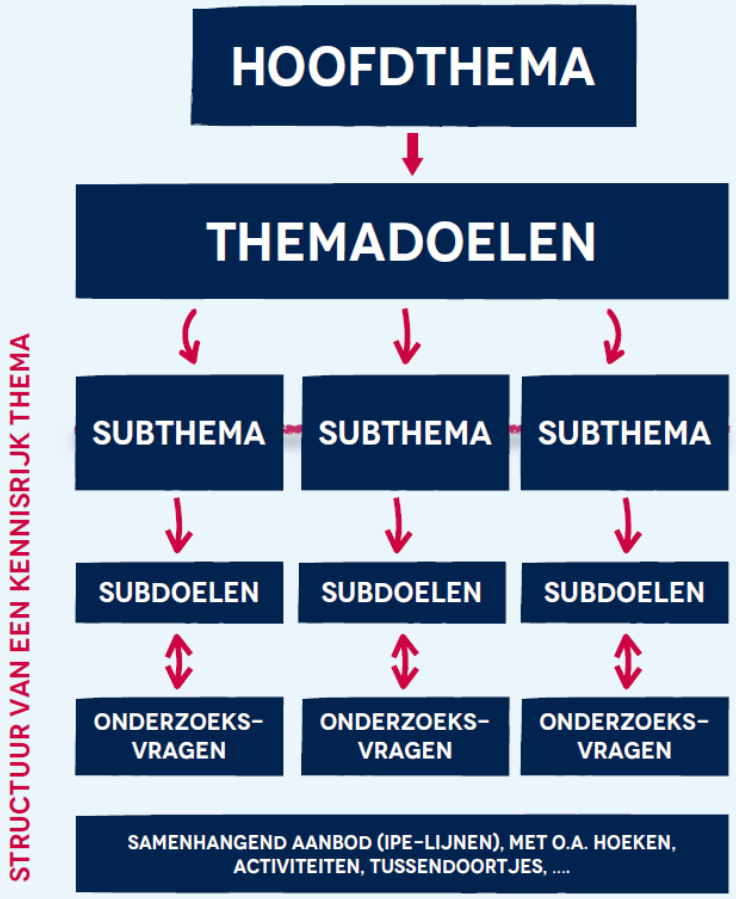
Leren varieert van spontaan en ontdekkend tot expliciet en doelgericht. Beide vormen zijn waardevol en versterken elkaar! Soms leren kleuters spontaan, op andere momenten werk je heel gericht naar een doel toe! Doelgericht betekent niet dat de leerkracht voortdurend leidt. Het betekent dat de leerkracht weet welk leren zij nastreeft en bewust kiest wanneer zij stuurt, meespeelt, vragen stelt, uitlegt of ruimte geeft.

Dit model laat zien dat je altijd schakelt tussen verschillende assen. Door hier bewust over na te denken kom je verder dan de klassieke werkvormen (vrij spel, kring, instructie) en voorbij de hardnekkige (en onjuiste) tegenstelling tussen spel en leren. Het gaat in dit model over balans; niet alles in het midden houden, maar bewust bewegen langs de verschillende assen.

Kennisrijke thema's uitwerken

HOE BOUW IK EEN KENNISRIJK THEMA OP ?

Je kiest je hoofdthema vanuit de leerplandoelen, met oog voor je kleuters, de eigenheid en leeftijd en de leefwereld van de kinderen. Dit thema werk je idealiter over een langere tijd uit (bv. 4 tot 6 weken) zodat je diepgang kan creëren.

Bv het thema: Wij leggen een tuin aan!

Je selecteert 3 tot 5 themadoelen* die je haalt uit de zaakvakken van het leerplan. Deze kunnen komen uit volgende disciplines: aardrijkskunde, geschiedenis, muzische vorming, wetenschap en techniek. Je bedenkt wat je op het einde van je thema met de kleuters wil bereiken. Themadoelen lopen als een rode draad doorheen de verschillende subthema's. Nieuwe kennis bouwt voort op eerdere kennis en wordt herhaald, verbonden en verdiept.

Bv. Ik selecteer vanuit de zaakvakken doelen rond aardrijkskunde (landschappen en het weer) en wetenschap en techniek (organismen).

! * LET OP: niet alle leerplandoelen zijn geschikt als themadoel! (Zie hierboven)

Je bepaalt vanuit je hoofdthema en themadoelen enkele subthema's. Dit kunnen er meerdere zijn. Rond deze subthema's werk je een bepaalde tijd. Het kan helpend zijn om deze subthema's te verwoorden als vragen. Mogelijks komt er tijdens je thema ook nog een nieuw subthema vanuit de kleuters.

Bv. Op welke manieren ontwerpen we de tuin? - Hoe zien de planten en bloemen er uit in onze tuin? - Wie leeft er allemaal in de tuin en waarom?

Per subthema kies je een aantal subdoelen waar je doorheen deze week op zal focussen. Vanuit deze subdoelen kan je een aantal onderzoeksvragen opstellen. Dit kan zowel met de kleuters als vanuit de leerkracht. Het ontwerpen van onderzoeksvragen kan ook richting geven voor je subdoelen. Het is dus een wisselwerking. Je koppelt hier ook de doelen van bv. wiskunde of Nederlands en communicatie.

Je zal er deze weken voor zorgen dat kinderen antwoorden krijgen op hun onderzoeksvragen. De subdoelen die je selecteert zijn o.a. de kennis en vaardigheden (competenties) die kleuters nodig hebben om deze onderzoeksvragen op te lossen.

Bv. Op welke manieren ontwerpen we de tuin?- Welke soorten tuinen zijn er? - Hoe maken we een plan en ontwerpen we een maquette? - Waar moet je rekening mee houden bij het ontwerpen van een tuin? - Hoe groeien planten het beste in een tuin? - … (hieruit maak je uiteindelijk een selectie)

Per subthema ontwerp je een krachtige speelleeromgeving die kinderen ertoe brengt antwoorden te vinden op de onderzoeksvragen. Hierbij blijft er uiteraard veel oog voor beleving, spel, impressies, ..

Kennisrijke thema's uitwerken

UCLL HOGESCHOOL

STAPPENPLAN OM TOT EEN KENNISRIJK THEMA TE KOMEN:

Doorheen het hele proces: verdiep je inhoudelijk in je thema en neem het leerplan erbij.

1. **KIES EEN THEMA / ONDERWERP**
   Bepaal het vanuit de leerplandoelen, je kleuters en de (be)leefwereld....
2. **KIES EEN AANTAL THEMADOELEN**
   Als werkbaar richtgetal voor deze manier van themaplanning: ongeveer een 3- tot 5-tal, deze doelen komen meestal uit de 'zaakvakken'
3. **BRAINSTORMEN EN CLUSTEREN**
4. **KIES EEN 'SCHERPE' NAAM VOOR JE HOOFDTHEMA**
   Ook hier kan een 'vraag' soms helpen!
5. **BEPAAL EEN AANTAL SUBTHEMA'S** (BINNEN JE HOOFDTHEMA)
   Gebruik hiervoor je brainstorm en de vooropgestelde doelen!
6. **WORD INHOUDELIJK EXPERT BINNEN JE THEMA/ SUBTHEMA'S**
7. **BRAINSTORM OPNIEUW BINNEN DE SUBTHEMA'S** → DIT KAN SAMEN MET JE KLEUTERS!
8. **BEPAAL EEN AANTAL SUBDOELEN PER SUBTHEMA**
   FORMULEER ONDERZOEKS- EN DENKVRAGEN PER SUBTHEMA
   Dit staat in wisselwerking! Hier kan je doelen kiezen uit alle disciplines!
9. **BEDENK WAT KLEUTERS NODIG HEBBEN OM DEZE ONDERZOEKSVRAGEN 'OP TE LOSSEN'**
10. **BEPAAL DE STREEFWOORDEN / RIJKE WOORDENSCHAT**
11. **ONTWERP KRACHTIGE IMPRESSIE-PROCES-EXPRESSIE LIJNEN**
12. **WELKE HOEKEN EN ACTIVITEITEN ZIE JE IN DE KLAS?**
13. **BRENG DIT SAMEN IN EEN SAMENHANGEND WEEKROOSTER**

Inhoudelijk expert worden en brainstormen gaan hand in hand.

Gebruik dit niet als een vast recept, maar als een denkkader...

AANDACHTSPUNTEN!

- *Bedenk hoe je het leren zichtbaar zal maken!*
- *Stimuleer taal en wiskunde doorheen de hele dag!*
- *Gebruik kwalitatieve prentenboeken en informatieve boeken, zorg voor een rijk boekenaanbod!*
- *Het aanbod is steeds gericht op onze vooropgestelde doelen.*
- *Reflecteer tussentijds!*
- *Denk aan herhaling om het leren vast te zetten.*
- *Bekijk tussendoor en aan het einde de gevisualiseerde doelen: zijn ze behaald?*

EN VERGEET NIET...

Geniet van het samen ontdekken en bijleren

Gebruik je eigen verwondering en nieuwsgierigheid en wakker deze zo aan bij de kleuters

Spel is de motor van leren bij kinderen

Kijk en luister naar kinderen en zie wat ze nodig hebben

...

Kennisrijke thema's uitwerken

Kennisrijke thema’s uitwerken

Kennisrijke thema's uitwerken

Tuinmeubelen maken: *We maken onze eigen tuinmeubelen om in de tuin te gebruiken, zo werken we aan constructies.*

Receptie organiseren: *Voor de opening van onze tuin geven we een receptie aan de oudere leerlingen van de school. Hier moet nog heel wat voor gebeuren! We schrijven een gastenlijst, ontwerpen zelf kommetjes om onze hapjes in te doen, we maken ook wat versiering, …*

Tuinhoek: *We oefenen in onze tuinhoek en dekken de tafel. Alle hapjes hebben een link met onze tuin: de radijsjes en tuinkers komen uit de tuin, de honing van de imker. Hierna zetten we alles klaar, we tellen hoeveel zitplaatsen we nodig hebben, we doen nog een keer een generale repetitie…*

Beelden in tuin: *buiten werd ons werk en leerproces zichtbaar door een fotomuur die de vooruitgang van de tuin liet zien.*

Trots: *Wat zijn we trots op onze tuin: met pad, bloementuin, moestuin, fontein en terras.. net zoals op ons plan!*

PROJECT:
WIJ LEGGEN EEN TUIN AAN

De kleuters leggen samen een eigen tuin aan op de speelplaats.

EXTRA UITLEG BIJ DIT THEMA: Dit thema vertrok vanuit de zaakvakken maar er kwam ook heel wat taal en wiskunde in voor. Er was een mooie mix tussen doelgericht leren maar ook incidenteel leren. Er was ruimte voor inbreng van de kleuters en zijsporen durven nemen, zonder het grote plan uit het oog te verliezen. Het leren was betekenisvol waardoor er veel motivatie en betrokkenheid was bij de kleuters. Het leren was vooral concreet en door èchte ervaringen. Er was sturing vanuit de leerkrachten, maar er was ook plaats voor de stem van de kinderen. Alle ervaringen konden verwerkt, verruimd en vastgezet worden in spel en hoeken. Het model van het 'DJ-paneel' werd gebruikt en er was variatie in speelsheid, doelgerichtheid en autonomie.

Kennisrijk werken staat dus niet tegenover spelen, integendeel, het kan het spel net verrijken en versterken. Kennisrijk werken wil dus ook niet zeggen dat kleuters vanaf nu enkel werkblaadjes kunnen maken. Dit thema leefde meer dan 5 weken in de klas, en zowel jonge als oudere kleuters bleven geboeid en bijleren. Ze waren trots op alles wat ze geleerd hadden en hadden meerdere kansen om dit te tonen, zeker niet alleen met werkjes op papier.

KENNISRIJK ≠ SCHOOLS, KENNISRIJK ≠ VEEL WERKBLAADJES, KENNISRIJK ≠ DE LEERKRACHT DIE VOORTDUREND UITLEGT

Praktijkverhaal: Sofie Martin & Liese Allard in De Driehoek - vestiging de Cocon (Bocholt)

Kennisrijke thema's uitwerken

WELKE HOEKEN WAREN WAARDEVOL IN DIT THEMA?

ONTWERP BUREAU

EXPLORATIEBAK POTGROND

VERRIJKTE LEESHOEK

DE TUIN (BUITEN)

TUINCENTRUM

VERRIJKTE BOUWHOEK

VERRIJKTE BOUWHOEK

DE TUIN (BINNEN)

WELK AANBOD IS NOG ZEER WAARDEVOL IN DIT THEMA?

EEN AANTAL VOORBEELDEN

Herhaald voorlezen: 'Heel keverburg kookt' of 'het viel uit de lucht' + aanleren klank-tekenkoppeling

Procesgerichte beeldactiviteit: 'mijn droominsect'

Aan de slag met levensbeschouwelijke verhalen (bijbel)

Visualiseren van de streefwoordenschat

Leren zichtbaar maken aan de hand van een wandfries

Aanleren van een themalied of versje

© Marijke Schepers

Kleuters Driehoek De Cocon ontwerpen eigen tuin

De afgelopen weken werkten de kleuters van de Cocon in Kreyel hard aan hun eigen tuintje. Vijf weken lang gingen ze daarmee aan de slag. Alles wat ze deden, beslisten de kleuters zelf, mits wat ondersteuning van de juffen.

Voor het maken van hun eigen tuintje doorliepen de kleuters verschillende stappen. Ze startten met een brainstorm rond de tuin. Ze gaven aan wat ze graag in de tuin wilden zien en voor extra inspiratie bezochten ze ook een tuintje in de buurt. De kleuters wilden graag gras, een padje, een fontein, bloemen, groenten, een vogelverschrikker, een omheining en een terras.

En dus gingen ze aan de slag! Ze maakten eerst een lijst met wat er allemaal moest gebeuren. De tuinarchitect kwam op bezoek om samen een plan te ontwerpen, de tuin op te meten en maquettes te maken. En dan begon het echte werk. De kleuters begonnen met het plaatsen van een omheining, waarvoor ze honderden bamboestokjes in de grond moesten slaan. Vervolgens werden de plantjes, die ze binnen gezaaid hadden, naar buiten verpot. Omdat die niet snel genoeg groeiden, brachten ze een bezoek aan het tuincentrum AVEVE in Gerdingen. De eigenaar gaf veel uitleg en de kleuters kozen allemaal één plantje dat ze hierna planten in het tuintje.

Later kwam er nog een fontein en hielden enkele jongens zich bezig met het bouwen van een terras en een pad. Bovendien kwam er nog een vogelverschrikker! De rest van de weken waren er nog vele andere activiteiten. Er kwam een imker op bezoek er de kleuters zochten naar kriebelbeestjes en hun functies in de tuin. Als afsluiter van het grote project deden ze een receptie voor de rest van school. De kleuters hadden hapjes en drankjes voorzien. Ze gaven een speech en vertelden wat ze allemaal gedaan hadden om de tuin tot stand te brengen. Met veel voldoening en trots keken de kleuters en juffrouwen terug op het proces.

Praktijkverhaal: Sofie Martin & Liese Allard in De Driehoek - vestiging de Cocon (Bocholt)

Kennisrijke thema's uitwerken

ENKELE BELANGRIJKE KADERS!

Doorheen dit document kom je enkele begrippen en kaders tegen, zoals bijvoorbeeld: IPE-lijnen, impressies, betrokkenheidsverhogende factoren, hoofd-hart-handen. Hieronder een korte uitleg bij enkele belangrijke kaders.

VAN IMPRESSIE TOT EXPRESSIE: IPE-LIJNEN

IMPRESSIE
INPUT

WAUW

De kleuter heeft op dit moment weinig indrukken en ervaringen rond dit onderwerp.

Een **impressie** zorgt voor:
- **Ervaringen** die **ingrijpend** zijn en hun **fascineren**
- Iets wat de kleuters **raakt**, wat hun **zintuigen** prikkelt
- Iets wat **verwondering** opwekt bij de kleuters

Denk aan **hoofd** (denken, begrijpen, weten), **hart** (gevoelens, passie, beleving ervaring) en **handen** (doen, praktisch, ontdekken, handelen).

CONCREET: THEMA RESTAURANT*

- Een exploratietocht naar het restaurant
- Een kookactiviteit in de klas
- Waarneming van kookgerei
- Bezoek van een kok in de klas
- ...

PROCES
VASTZETTEN, VERDIEPEN, VERBREDEN, VERANKEREN

AHA

Nadat de kleuter verschillende indrukken/ impressies kon opdoen ga je als juf of meester samen met de kleuters alles **vastzetten, verdiepen, verbreden, verankeren.** De indrukken van kleuters kunnen '**zakken**'.

De kleuter wil nu verwerven, wil begrijpen, wil kunnen, wil oefenen, wil het geleerde **vastzetten** in zichzelf. We zien kleuters hier **'fundamenteel' leren.**

CONCREET: THEMA RESTAURANT

Vastzetten
- Servetten plooien en tafel dekken
- Dramatiseren: Hoe gaat het er aan toe op restaurant

Verdiepen
- Proefspel: samen smaken herkennen
- Vertelplaat over restaurant

Verbreden
- Kringgesprek over 'vegetarisch zijn'
- Filmpje; restaurants over de wereld

EXPRESSIE
OUTPUT

KIJK WAT IK KAN

Expressie is het **uitdrukken** van beleefde impressies. Elke betekenisvolle ervaring - impressie-drijft een kleuter naar handeling waarin die ervaring tot uitdrukking -expressie wordt gebracht.

De kleuter deed héél veel ervaringen, inzichten, kennis, indrukken op en heeft die kunnen vastzetten, verdiepen, verrijken en verbreden, er is iets veranderd binnenin. Nu wil de kleuter dit uiten. De juf of meester biedt verschillende **expressiewegen** of **presentatiewegen** aan om **uiting** en **uitdrukking** mogelijk te maken. Nu kan de juf of meester zien dat de inhoud echt **verankerd** is in de kleuter. De kleuter kan de inhoud zelf oproepen en tonen of uiten in verschillende situaties.

CONCREET: THEMA RESTAURANT
- Rollenspel in restauranthoek
- Recept tekenen in receptenboek van de klas
- Eetbereidng maken voor de ouders/ andere kinderen van de klas

HOOFD-HART-HANDEN

Door zelf te **handelen**, dingen te **beleven** en met hun **zintuigen waar te nemen**, doen kleuters indrukken op. Deze indrukken leiden tot nieuwe leerervaringen.

- **Hoofd:** kleuters ontdekken nieuwe dingen, leren meer kennen en begrijpen de wereld om hen heen steeds beter.
- **Hart**: kleuters beleven en ervaren gevoelens en ontwikkelen hun eigen kijk op de wereld en hun waarden.
- **Handen (en zintuigen)**: kleuters doen zelf ervaringen op, oefenen vaardigheden en zetten hun zintuiglijke indrukken vast.

Zo worden kleuters steeds competenter in het begrijpen van de wereld om hen heen.

Voorbeeld de kastanjebolster:

- **Handen en zintuigen:** Voelen aan de buitenkant en de binnenkant van een kastanjebolster en ontdekken dat de binnenkant zo zacht is als een handschoen.
- **Hoofd:** Ontdekken dat de kastanjebolster stekels heeft om zich te beschermen tegen dieren en dat de kastanjes erin eetbaar zijn.
- **Hart**: De bolster prikt en dat doet mij pijn.

BETROKKENHEIDSVERHOGENDE FACTOREN

(CEGO, centrum voor ervaringsgericht onderwijs)

Betrokkenheid is een belangrijke indicator voor de kwaliteit van het leerproces. Betrokken kinderen zijn geboeid, nieuwsgierig en actief aan het leren. Als leerkracht kan je deze betrokkenheid stimuleren door bewust in te zetten op betrokkenheidsverhogende factoren die kinderen uitdagen, motiveren en aanzetten tot diepgaand en betekenisvol leren.

POSITIEF KLASKLIMAAT	VOORTBOUWEN OP MOGELIJKHEDEN	WERKELIJKHEIDSNABIJ	ACTIVITEIT	INITIATIEF
Een positief klasklimaat berust op warme, opbouwende en respectvolle relaties tussen kinderen, de leerkracht en de klasgroep. Je creëert een omgeving waarin iedereen zich goed voelt.	Je aanbod sluit aan bij wat kinderen kunnen en hen interesseert. Je houdt rekening met verschillen en stemt de uitdagingen af op hun behoeften en mogelijkheden.	Je prikkelt de nieuwsgierigheid en verwondering van kinderen door aan te sluiten bij hun leef- en belevingswereld. Zo stimuleer je hun spontane interesse en verkenning.	Je stimuleert kinderen om actief bezig te zijn, zowel fysiek als mentaal. Je geeft hen kansen om energie kwijt te raken, mee te doen en zelf na te denken.	Je geeft kinderen ruimte om keuzes te maken, eigen ideeën in te brengen en problemen op te lossen. Zo krijgen hun persoonlijke interesses en inbreng kansen om tot uiting te komen.

IMPRESSIE
INPUT

WAUW

De kleuter heeft op dit moment weinig indrukken en ervaringen rond dit onderwerp.

Een **impressie** zorgt voor:
- **Ervaringen** die **ingrijpend** zijn en hun **fascineren**
- Iets wat de kleuters **raakt**, wat hun **zintuigen** prikkelt
- Iets wat **verwondering** opwekt bij de kleuters

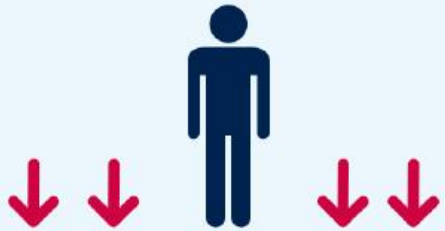
Denk aan **hoofd** (denken, begrijpen, weten), **hart** (gevoelens, passie, beleving ervaring) en **handen** (doen, praktisch, ontdekken, handelen).

CONCREET: THEMA RESTAURANT*

- Een exploratietocht naar het restaurant
- Een kookactiviteit in de klas
- Waarneming van kookgerei
- Bezoek van een kok in de klas
- ...

PROCES
VASTZETTEN, VERDIEPEN, VERBREDEN, VERANKEREN

AHA

Nadat de kleuter verschillende indrukken/ impressies kon opdoen ga je als juf of meester samen met de kleuters alles **vastzetten, verdiepen, verbreden, verankeren.** De indrukken van kleuters kunnen '**zakken**'.

De kleuter wil nu verwerven, wil begrijpen, wil kunnen, wil oefenen, wil het geleerde **vastzetten** in zichzelf. We zien kleuters hier **'fundamenteel' leren.**

CONCREET: THEMA RESTAURANT

Vastzetten
- Servetten plooien en tafel dekken
- Dramatiseren: Hoe gaat het er aan toe op restaurant

Verdiepen
- Proefspel: samen smaken herkennen
- Vertelplaat over restaurant

Verbreden
- Kringgesprek over 'vegetarisch zijn'
- Filmpje; restaurants over de wereld

EXPRESSIE
OUTPUT

KIJK WAT IK KAN

Expressie is het **uitdrukken** van beleefde impressies. Elke betekenisvolle ervaring - impressie- drijft een kleuter naar handeling waarin die ervaring tot uitdrukking -expressie wordt gebracht.

De kleuter deed héél veel ervaringen, inzichten, kennis, indrukken op en heeft die kunnen vastzetten, verdiepen, verrijken en verbreden, er is iets veranderd binnenin. Nu wil de kleuter dit uiten. De juf of meester biedt verschillende **expressiewegen** of **presentatiewegen** aan om **uiting** en **uitdrukking** mogelijk te maken. Nu kan de juf of meester zien dat de inhoud echt **verankerd** is in de kleuter. De kleuter kan de inhoud zelf oproepen en tonen of uiten in verschillende situaties.

CONCREET: THEMA RESTAURANT
- Rollenspel in restauranthoek
- Recept tekenen in receptenboek van de klas
- Eetbereidng maken voor de ouders/ andere

* Dit is maar één voorbeeld, er zijn natuurlijk héél veel mogelijkheden.

Tijdlijn

TIJDLIJN PRAKTIJK

OPO6
1 BAKO

FOCUS: De stageweken bieden uitgebreid de kans om de verschillende aspecten van het lerarenberoep te ontdekken en te oefenen.

In 't kort

De stageweken van oktober tot en met maart zijn oefenkansen voor de eindstage en worden ingevuld met observeren, meedraaien, uitproberen, oefenen, meespelen, iets herhalen, in handen nemen, samen met de mentor iets proberen, terugblikken en bijsturen, in gesprek gaan met mentor, ouders, collega's... Stageweken bieden de mogelijkheid tot veel krachtige leermomenten.

We verwachten van de student een gerichtheid op eigen leren en engagement naar de opleiding en de stageschool. We vragen de student om iedere stageweek een aanbod voor te bereiden én met eigen uitdagingen aan de slag te gaan. De student neemt de mentor mee in de plannen voor elke stageweek (met behulp van de stageflap) en blikt op het einde van elke stageweek samen met de mentor terug op de voorbije week.

Een stageplan ≠ planning van medestudenten ... iedere student zoekt zijn/ haar leerzone op!
De student komt altijd voorbereid naar de praktijk. Doorheen de opleiding gaat de student op zoek naar een werkwijze m.b.t. schriftelijk voorbereiden die voor hem/haar werkt én tegemoetkomt aan de verwachtingen van de opleiding en stageschool.

KLEUTERLERAARS BEWEGEN ...

VOOR KINDEREN	• Overnemen van de klas (klashouden, routinemomenten). • Het realiseren van een krachtige speelleeromgeving met aandacht voor aanbod, leerkrachtstijl, sfeer en relatie en organisatie. • Kinderen in beeld brengen op vlak van welbevinden, betrokkenheid en ontwikkeling.
MET HUN HELE ZIJN	• Kwaliteiten inzetten en uitdagingen aangaan buiten de comfortzone. • Oog hebben voor de eigen behoeften aan autonomie, verbinding en competentie. Zorg dragen voor zichzelf. • Keuzes maken en groeikansen opzoeken vanuit de leraar die de student graag wil zijn/worden.
MET KENNIS VAN ZAKEN	• Theoretische kaders en input uit de opleiding inzetten in het ontwerpen van krachtige speelleeromgevingen, het voorbereiden, observeren en reflecteren. • De eigen aanpak onderbouwen met behulp van observaties én theoretische kaders/inzichten. • Met een nieuwsgierige en onderzoekende houding kijken naar het eigen functioneren en de eigen praktijk bijsturen.
SAMEN	• Met de mentor in dialoog gaan over opdrachten en input vanuit de opleiding, de kinderen in de klas, het stageplan en het eigen functioneren, verwachtingen, visie op onderwijs... • Samenwerken met anderen en zich binnen het schoolteam engageren. • In gesprek gaan met ouders.

12-16 oktober	25-26-27 november (contactdagen)	30 november - 4 december		2 contactdagen januari	10-11-12 februari	15-25 maart		12-28 mei	
Aan de slag met product startproject Kennismakingsspel of -activiteit Observatie-opdrachten	Onthaal observeren en delen overnemen Een geleide activiteit uitproberen + reflecteren + herhalen	IPE-lijn binnen een (sub)thema • Een waarneming • Aanbod/activiteiten in proces • Een themahoek + meespelen Onthaal overnemen	Eerste verslag	Vooruitblikken naar stage maart Vanuit een eigen leerkans een activiteit hernemen of uitvoeren + reflecteren Observeren en meespelen	Kleuterkrokuskamp	Week 1: **generale repetitie** voor eindstage Klasgebeuren overnemen Een samenhangend aanbod (IPE-lijn) binnen een (sub)thema • Een themahoek grondig uitwerken + impressie- en procesactiviteiten • Twee bestaande hoeken verrijken • Gevarieerd tafelaanbod • Meespelen en begeleiden van hoeken • Dagplanning + reflectie Week 2: aan de slag met ervaringen, feedback en reflecties vanuit week 1	Tweede verslag	Klasgebeuren overnemen Een samenhangend aanbod (IPE-lijnen) binnen een (sub)thema • Minimum één themahoek grondig uitwerken + impressie- en procesactiviteiten • Twee bestaande hoeken verrijken • Gevarieerd tafelaanbod • Meespelen en begeleiden van hoeken • Dagplanning + reflectie	Derde verslag

Dit zijn minimale verwachtingen. De student gaat ook steeds aan de slag met eigen uitdagingen binnen de 4 MOVE - aspecten en met opdrachten binnen de opleidingsonderdelen

2 contactdagen in week van 25 januari
Meer uitleg volgt later in nieuwsbrief

Kleuterkrokuskamp rond boeken van Leo Timmers - op de campus

Stagebezoeken: 1 bezoek in maart & eindbezoek in mei
(Meer info: zie stagewijzer)

Vooruitblik stage nov/dec

Samen ideeën uitwisselen en afspraken maken:

- Wat ligt al vast in de stageschool?
- Waar moeten we die periode rekening mee houden?
- Wat gaan we samen doen?
- Wat wil je leren van je mentor?
- ...

Welke vragen heb je nog voor ons? Noteer op post-its!

Verschillend per jaar; hier 1BAKO

Praktijkbezoeken

	1 BAKO	2 BAKO	3 BAKO
Evaluatie door de opleiding	Aantal bezoeken: 2 -vanaf sem 2 Opvolging video-coaching in sem 1	Aantal bezoeken: 3 -doorheen het academiejaar	Aantal bezoeken: 2 -doorheen het academiejaar -driehoeksgesprek met student, mentor en kernbegeleider tijdens eindstage
	Lectoren vullen na ieder bezoek het evaluatiedocument in + na eindstage het eindevaluatiedocument/eindportret		
Evaluatie door mentor & student	Mentor en student vullen een evaluatiedocument in: -na stageperiode dec -na stageperiode maart -na eindstage	Mentor en student vullen een evaluatiedocument in: -na stageperiode dec -na stageperiode maart -na eindstage	Mentor en student vullen een evaluatiedocument in: -na stageperiode dec -na stageperiode maart -na eindstage

Zie stagewijzer

Verslag

na stage dec (liefst voor kerstvakantie) – na stage maart (12 april) en na eindstage (2 juni)

UCLL HOGESCHOOL

EBA Kleuteronderwijs

Campus Diepenbeek, Agoralaan geb. B bus 4 -3590 Diepenbeek
Tel. 011 18 00 00

EVALUATIEDOCUMENT PRAKTIJK 2026-2027

Student	
Voornaam en naam:	Opleidingsjaar/Klas: klasgroep vermelden
Kernbegeleider: voornaam en naam	

Evaluatiedocument ingevuld door: *(vink de gepaste optie aan)*	Datum: kies een datum
☐ stageschool	Stageschool: naam van stageplaats ingeven. Adres: straat en nummer, postcode gemeente Stagementor(en): voornaam en naam Stageklas: klas vermelden
☐ opleiding	Bezoekende docent: voornaam en naam Datum bezoek: kies een datum
☐ student	

CONTEXTGEGEVENS

GLOBAAL BEELD

STERKE PUNTEN	**WERKPUNTEN**

Leraars bewegen voor kinderen

Opleidingsfase 1	**(OF 1) + Opleidingsfase 2**	**(OF 1-2) + Opleidingsfase 3**
Heeft een warme, geduldige en zorgzame omgang.	Kan rust creëren bij kleuters en in de klas.	Durft vertragen, loslaten en afstemmen op het tempo en de beleving van de kleuters.
Werkt aanmoedigend.	Stimuleert zelfsturing en zelfstandigheid.	Zet bewust in op autonomie, verbondenheid en competentie (ABC) bij kleuters.
Gaat spontaan in interactie met kleuters en heeft een speels contact met de kleuters.	Werkt aan positieve interacties tussen kleuters en creëert verbondenheid in de klasgroep.	Ziet de kleuter als partner in onderwijs: kan de inbreng van kleuters erkennen en benutten.
Toont interesse in verhalen en spel van kleuters.	Kan inspelen op interesses/ leefwereld van de kleuters.	Integreert interesses/de leefwereld van kleuters in de klaswerking.
Heeft oog voor welbevinden.	Zorgt voor welbevinden.	Ziet specifieke noden van de klas en kleuters en speelt hierop in.
Toont enthousiasme en betrokkenheid in het werken met kleuters.	Handelt met overtuiging en wil een verschil voor kleuters maken.	Handelt met passie en maakt een betekenisvol verschil voor kleuters.

Noteer hier je feedback.

Stageverslag schrijven in het ‘evaluatiedocument’. Je kan dit document vinden op de website: www.ucll.be/bako_diepenbeek

Of via: www.ucll.be > samenwerken > stages > Bachelor kleuteronderwijs Diepenbeek > evaluatie

Stagemap

Op stagedagen breng je een verzorgde **stagemap** mee: een ringmap waarin alles duidelijk en logisch terug te vinden is. Zorg ervoor dat je **stagemap altijd zichtbaar in de klas aanwezig** is, als houvast voor jezelf maar ook zodat anderen (mentor of docent die op bezoek komt) zicht krijgen op hoe je je voorbereidt (je denkwerk) en ze jou ook hierin kunnen ondersteunen.

Inhoud stagemap*

- Stagecontract & werkpostfiche
- Beginsituatie van de klas
- Stageplan/stageflap
- Voorbereidend werk: lesvoorbereidingen/activiteitenfiches, weekplanning, hoekenfiches, themaverkenning (indien van toepassing), werken zonder thema...
- Agenda (met dagplanning, observaties en reflecties)
- Tussendoortjes/tafelaanbod (gekoppeld aan doelstellingen)
- Theoretische kaders vanuit de opleiding om het leren/ontwikkelen van je kleuters maximaal te stimuleren → deze kunnen je ondersteunen bij het voorbereiden & reflecteren
- Klas- en/of kindportret (gelinkt aan het opleidingsonderdeel 'samen kinderen zien')

**de onderdelen van deze stagemap zullen geleidelijk toegevoegd worden naarmate de stages vorderen*

Zie stagewijzer

Voorbereidingen

Tip!
Print je voorbereidingen recto-verso af en steek ze niet allemaal in plastieken mapjes/insteekhoezen

Wanneer je iets aanbiedt in de klas, bereid je dat schriftelijk voor. Wat dat precies betekent, evolueert doorheen je opleiding. Jij zoekt een manier van voorbereiden die bij jou past én afgestemd is op de verwachtingen van de opleiding en de stageschool. We vragen om **min. drie werkdagen op voorhand** je voorbereidingen aan je mentor te bezorgen, tenzij uitdrukkelijk anders afgesproken met je mentor/begeleiders. Indien je 2 weken stage loopt, bespreek je met je mentor wanneer je de voorbereidingen voor de tweede stageweek bezorgt.

Gedurende het jaar bieden we een inhoudelijk aanbod binnen de opleiding en voorzien we praktijkbegeleiding. We verwachten dat je **vanuit dit aanbod en met de aangereikte kaders aan de slag gaat**. De mate waarin dit zelfsturend moet gebeuren, neemt geleidelijk aan toe zodat je groeit in het aansturen van je eigen handelen in de praktijk.

Zie stagewijzer

Inhalen van stage

Afwezig? Verwittig op tijd (en haal in)

Stage is een verplicht onderdeel van je opleiding. Ben je ziek of om een andere gegronde reden afwezig, dan dien je een attest in via het studentvolgsysteem (SVS). Ook voor één dag is dat nodig. Verwittig daarnaast altijd vóór de start van de schooldag je mentor, de directie van je stageschool, je kernbegeleider én – indien van toepassing – de docent die jou zou komen bezoeken.

Elke gemiste stagedag moet ingehaald worden. Jij bent aan zet om een nieuwe datum af te spreken met je mentor en kernbegeleider. Laat zeker weten wanneer je de inhaaldag effectief inplant. Er zijn wekelijks enkele lesvrije momenten voorzien, net om ruimte te geven aan onverwachte situaties. Die tijd kan dus ingezet worden voor inhaalmomenten.

Pedagogische studiedagen op de stageschool moet je niet inhalen, al raden we sterk aan om hierbij (betrokken) aanwezig te zijn - zo'n dag biedt namelijk weer andere leerkansen (binnen de 'Move'-visietekst) dan een 'gewone' stagedag in je klas. Bekijk dus zeker met je mentor/directie of het mogelijk en zinvol is om deel te nemen.

Zie stagewijzer

Goed om te weten

15-17 dec: driedaagse

4 jan – 22 jan: evaluatieperiode

1 feb – 5 feb: lesvrije week

8 feb – 12 feb: krokusvakantie = lesweek

KleuterKrokusKamp

23 feb: mentorenoverleg semester 2

2 juni – 23 juni: evaluatieperiode

Communicatie

Mailadressen
liese.allard@ucll.be
karlien.hermans@ucll.be
jolien.bylois@ucll.be

Praktijkwebsite
www.ucll.be/bako_diepenbeek
of www.ucll.be > samenwerken > stages > stages in scholen > Bachelor Kleuteronderwijs Diepenbeek

! Nieuwsbrieven per stageperiode !

Social media

Instagram

- anewwayofteaching

Facebook

- UCLL Lerarenopleiding Kleuteronderwijs Limburg